

μου! κρίνε περί τῆς εὐτυχίας μου! ἡ μικρὰ τανναγρχία μου ζῇ καὶ εἶναι σύζυγός μου! Ἡ τανναγρχία μου ἦτο ὥχρ' σήμερον εἶναι ῥόδινος ὡς τὰ ῥόδα! Τὸ θέρος τὸ εὐρίσκει ἐπίσης γλυκὺ ἐν Παρισίοις ὡς καὶ ἐν Ταννάγρ' τὸν χειμῶνα θ' τὸν διέλθωμεν ἐν Ἑλλάδι πλησίον τοῦ καλοῦ γέροντος. Καὶ εἰς σέ φίλε μου, ὀφείλω ὅλην τὴν εὐτυχίαν μου! Ζῶσα Τανναγρχία ἥτις μὲ ἀγαπᾷ καὶ . . . μικροὶ μέλλοντες τανναγρχοὶ.

Αἰμίλιος

ΡΑΟΥΛ ΤΩ ΑΙΜΙΛΙΩ

Ῥώμη 3 Σεπτεμβρίου 187 . . .

Φίλε μου, ἔχω ἐν τῇ συλλογῇ μου καὶ ἄλλην Τανναγρχίαν. Τρέχω νὰ τὴν θάψω παρὰ τὴν ἰδικήν σου.

(ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

Α. Η. Α.

## ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΠΟΙΪΑ

Ἡ οὕτω καλουμένη λατινικὴ νομισματικὴ ἔνωσις καθιερώθη διὰ συνθήκης ὑπογραφείσης τὴν 23 Δεκεμβρίου 1865 μεταξὺ Γαλλίας, Βελγίου, Ἰταλίας καὶ Ἑλβετίας καὶ ἥς αἱ ἐπίσημοι ἐπικυρώσεις ἀντηλλάγησαν τὴν 13 Ἰουλίου 1866. Εἰς τὴν συνθήκην τούτην δι' ἥς ἐκκλονίσθησαν τὰ τοῦ σταθμοῦ, τοῦ τίτλου καὶ τοῦ μεγέθους τῶν νομισμάτων ὡς καὶ τῆς κυκλοφορίας αὐτῶν καὶ καθιερώθη τὸ φράγμα ὡς νομισματικὴ μονάς, ἡ Ἑλλὰς προσήλθε διὰ νόμου ἀπὸ 10 Ἀπριλίου 1867, δημοσιευθέντος τὴν 4 Δεκεμβρίου 1868 καὶ ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Γαλλίας. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου νόμου ὁρίσθη ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1869 ἐπετρέπη ὅμως ἡ ἐκτύπωσις καὶ πρότερον νέων ἐθνικῶν νομισμάτων. Ἐκτοτε ἡ μὲν ἐφαρμογὴ τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος ἀναβάλλεται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἀλλ' ἐκόπησαν πολλάκις ἑλληνικὰ νομίσματα ἐν τοῖς γαλλικοῖς νομισματοκοπείοις καὶ περὶ τούτου θέλωμεν ἐνταῦθα διὰ βραχέων διακλάσει.

Τὴν χάριν τῶν σφραγίδων τῶν ἐλληνικῶν νομισμάτων ἡ ἑλληνικὴ κυβερνήσις ἀνέθηκε τῷ ἀρχιχαράκτῃ τοῦ ἐν Παρισίοις νομισματοκοπείου Ἀλβέρτῳ Βάρρε, ἔδει δὲ ταῦτα νὰ ᾖσι συμφώνως τῇ νομισματικῇ συνθήκῃ χρυσᾷ μὲν 1) τῶν 100 δραχμῶν 2) τῶν 50 δραχμῶν 3) τῶν 20 δραχμῶν 4) τῶν 10 δραχμῶν 5) τῶν 5 δραχμῶν ἀργυρᾷ δὲ 1) τῶν 5 δραχμῶν 2) τῶν 2 δραχμῶν 3) τῆς 1 δραχμῆς 4) τῶν 50 λεπτῶν 5) τῶν 20 λεπτῶν καὶ χαλκᾷ 1) τῶν 10 λεπτῶν 2) τῶν 5 λεπτῶν 3) τῶν 2 λεπτῶν 4) τοῦ 1 λεπτοῦ.

Τὰ πρῶτα νέα ἑλληνικὰ νομίσματα ἐκόπησαν κατὰ τὸ 1868· ἰδοὺ δὲ πόσα ἐκ τούτων ἐκόπησαν.

|         |                |                     |         |
|---------|----------------|---------------------|---------|
| 47,419  | κομμάτια τῶν 2 | δραχμῶν ἀξίας Δραχ. | 94,838  |
| 479,682 | » τῆς 1        | δραχμῆς » »         | 479,682 |
| 60      | » τῶν 50       | λεπτῶν » »          | 30      |

Τὸ ὅλον ἀξίας Δρ. 574,550

Πάντα τὰ νομίσματα ταῦτα φέροντα νεκρικὴν τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως ἐκόπησαν ἐν τῷ νομισματοκοπείῳ τῶν Παρισίων καὶ φέρουσι τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ γράμμα (A) καὶ πάρεργα σύμβολα ἀγούραν καὶ μέλισσαν. Ἐκ τούτων ἡ μὲν ἀγούρα εἶναι τὸ σύμβολον (different) τοῦ ἀρχιχαράκτου Ἀλδέρτου Βάρρε, ἡ δὲ μέλισσα τὸ σύμβολον τοῦ ἀρχιεργαστασιάρχου βικρόνου Ρενουάρδου de Bussière.

Τῷ 1869—1870 παρεγγέλθησαν εἰς τὸ νομισματοποιεῖον τοῦ Στρασβούργου Γαλλικοῦ τότε ὄντος, τὰ χαλκὰ ἑλληνικὰ νομίσματα, ὧν τὰς σφραγίδας ἐχόραξεν ὁμοίως ὁ Βάρρε. Ἐκ τούτων ἐκόπησαν·

|            |                 |                  |              |
|------------|-----------------|------------------|--------------|
| 14,994,162 | κομμάτια τῶν 10 | λεπτῶν ἀξίας Δρ. | 1,499,416,20 |
| 23,945,158 | » 5             | » » »            | 1,197,257,90 |
| 7,481,724  | » 2             | » » »            | 149,634,48   |
| 14,975,677 | » 1             | » » »            | 149,756,77   |

Τὸ ὅλον τῆς ἀξίας Δρ. 2,926,065,35

Τὰ νομίσματα φέρουσι τὸ σημεῖον τοῦ νομισματοκοπείου τοῦ Στρασβούργου (BB) καὶ πάρεργα σύμβολα ἀγούραν καὶ τὸν σταυρὸν τοῦ ἀγίου Μωυσιίου, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἀγούρα εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ χαράκτου Βάρρε, ὁ δὲ σταυρὸς τοῦ ἀγίου Μωυσιίου τὸ σύμβολον τοῦ ἀρχιεργαστασιάρχου τοῦ νομισματοκοπείου Στρασβούργου ἱππότη Delebecque.

Τῷ 1873 καὶ 1874 ἐκόπησαν ἐν τῷ νομισματοκοπείῳ τῶν Παρισίων καὶ τὰ ἐπίλοιπα συμπληρωτικὰ νομίσματα τῶν δύο δραχμῶν, τῆς μιᾶς δραχμῆς, τῶν 50 καὶ τῶν 20 λεπτῶν, ἅτινα ἡ Ἑλλάς ἐδικαιούτο νὰ κόψῃ δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 9 τῆς νομισματικῆς συμβάσεως, ἥτοι ἐν ἀνταλλαγῇ 6 δραχμῶν ἐφ' ἐκάστης ψυχῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἐπικρατείας. Καὶ τῷ μὲν 1873 ἐκοψεν·

|          |                |                   |           |
|----------|----------------|-------------------|-----------|
| 839,431  | κομμάτια τῶν 2 | Δραχμῶν ἀξίας Δρ. | 1,678,862 |
| 1802,211 | » τῆς 1        | δραχμῆς » »       | 1,802,211 |

Τὸ ὅλον Δρ. 3,481,073

τὸ δὲ 1874

|           |                |                   |              |
|-----------|----------------|-------------------|--------------|
| 2,249,465 | κομμάτια τῆς 1 | Δραχμῆς ἀξίας Δρ. | 2,249,465    |
| 4,500,573 | » τῶν 50       | λεπτῶν » »        | 2,250,286.50 |
| 2,223,127 | » τῶν 20       | » » »             | 444,625.40   |

Τὸ ὅλον Δρ. 4,944,376.90



Καὶ τὰ νομίσματα ταῦτα φέρουσι τὰ αὐτὰ καὶ τὰ κατὰ τὸ 1868 κοπέντα πάρεργα σύμβολα καὶ τὸ γράμμα τοῦ νομισματοκοπείου τῶν Παρισίων.

Ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης μέχρι τοῦδε κομμάτια τῶν 5 Δραχμῶν δὲν εἶχον ἐκτυπωθῆ, ταῦτα δὲ παραγγελλθέντα τῷ 1875 ἐξετυπώθησαν ἐν τῷ νομισματοκοπείῳ τῶν Παρισίων κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον 1876. ἐτυπώθησαν δὲ

|                      |           |           |            |
|----------------------|-----------|-----------|------------|
| τῷ μὲν 1875 κομμάτια | 1,197,799 | ἀξίας Δρ. | 5,988,995  |
| τῷ δὲ 1876 »         | 1,894,774 | » »       | 9,473,870  |
| Ἐν συνόλῳ »          | 3,092,573 | » »       | 15,462,865 |

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1876 ἐκόπησαν τὸ πρῶτον καὶ χρυσᾷ νομίσματα ἐν τῷ νομισματοκοπείῳ τῶν Παρισίων ἦτοι

|                                   |     |           |
|-----------------------------------|-----|-----------|
| 76 κομμάτια τῶν 100 Δραχμῶν ἀξίας | Δρ. | 7,600     |
| 182 » 50 » » »                    | »   | 9,100     |
| 37362 » 20 » » »                  | »   | 747,240   |
| 18959 » 10 » » »                  | »   | 189,590   |
| 9294 » 5 » » »                    | »   | 46,470    |
| 65873 ἐν συνόλῳ » »               | »   | 1,000,000 |

Πάντα ταῦτα φέρουσι τὰ αὐτὰ μετὰ τῶν ἄλλων πάρεργα σύμβολα καὶ τὸ γράμμα τοῦ νομισματοκοπείου τῶν Παρισίων. Καὶ ὁ μὲν τύπος τῶν χρυσῶν τῶν 20, 10 καὶ 5 Δραχμῶν ἔχει ἀγένειον τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως ὡς ἐν τῷ δοκιμίῳ (essai) τῷ ἐκτυπωθέντι κατὰ τῷ 1869, τὰ δὲ χρυσᾷ τῶν 100 καὶ 50 Δραχμῶν καὶ τὰ ἀργυρᾷ τῶν 5 εἶναι νέας σφραγίδος ὁμοίως ὑπὸ τοῦ Βάρου χρησθείσης μετὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως μυστακοφόρου.

Τέλος τῷ 1878 παραγγέλλη καὶ δευτέρῃ ἔκδοσις χαλκίνων νομισμάτων, ἧτις ἀρξικυμένη τῷ 1878 ἐν Βορδιγάλλοις ἐπερχτώθη τῷ 1879 ἐν Παρισίῳ διαλυθέντος τοῦ νομισματοκοπείου τῶν Βορδιγάλλων. Ὁ ὅλος δ' ἀριθμὸς τῶν ἐκκοπέντων νομισμάτων ἐν ἀμφοτέροις τοῖς νομισματοκοπείοις ἀνῆλθεν εἰς 30,776,000 κομμάτια ἀντιπροσωπεύοντα ἀξίαν 1,500,000 Δραχμῶν.

|                                                           |            |
|-----------------------------------------------------------|------------|
| Ἐκόπησαν δ' ἐν μὲν τῷ νομισματοκοπείῳ Βορδιγάλλων τῷ 1878 |            |
| 7,140,092 κομμάτια τῶν 10 λεπτῶν ἀξίας Δρ.                | 714,009.20 |
| 11,526,210 » 5 » » »                                      | 586,310.50 |
| 3,750,000 » 2 » » »                                       | 75,000     |
| 7,132,400 » 1 » » »                                       | 71,324     |

Τὸ ὅλον Δρ. 1,436,643.70

Ἐν δὲ τῷ νομισματοκοπείῳ Παρισίων τῷ 1879 τὰ ἑξῆς·

|         |                               |     |           |
|---------|-------------------------------|-----|-----------|
| 357,908 | κομματικά τῶν 10 λεπτῶν ἀξίας | Δρ. | 35,790.80 |
| 471,790 | » 5 » » »                     |     | 35,589.50 |
| 397,600 | » 1 » » »                     |     | 3,976     |

Τὸ ὅλον Δρ. 63,356.30

ἤτις ἐν συνόλῳ κομματικά

τῶν 10 λεπτῶν 7,498,000

5 » 11,998,000

2 » 3,750,000

1 » 7,530,000

30,776,000

Διὰ τὰ νομίσματα δὲ ταῦτα κατασκευάσθησαν ὑπὸ τοῦ Βάρρε νέαι σφραγίδες φέρουσαι τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως μουστακφόρου, καὶ τὰ μὲν ἐν τῷ νομισματοκοπείῳ Παρισίων ἐκκοπέντα φέρουσι τὰ αὐτὰ πάρεργα σύμβολα, τὰ δ' ἐν τῷ νομισματοκοπείῳ Βορδιγάλλων τὸ γράμμα τοῦ νομισματοκοπέου K καὶ πλὴν τῆς ἀγκύρας, τοῦ συμβόλου τοῦ χαράκτου Βάρρε, τὸν σταυρὸν τοῦ ἀγίου Μαυρικίου, τὸ σύμβολον τοῦ ἀρχιεργαστασιάρχου Delebecque, ἥτοι τὸ αὐτὸ ὅλον φέρουσι καὶ τὰ ἐν Στρασβούργῳ τῷ 1869 καὶ 1870 κοπέντα, διότι ἐκεῖθεν ὁ Delebecque μετετέθη εἰς Βορδιγάλλα.

Ὡστε ἡ ὅλική ἀξία τῶν ἐκκοπέντων ἑλληνικῶν νομισμάτων ἐν συνόλῳ ἔχει ὡς ἑξῆς.

|                               |       |     |              |
|-------------------------------|-------|-----|--------------|
| χρυσὰ νομίσματα               | ἀξίας | Δρ. | 1,000,000    |
| ἄργυρὰ πεντάδραχμα            | »     |     | 15,462,865   |
| συμπληρωτικὰ ἄργυρὰ νομίσματα | »     |     | 8,999,999.90 |
| χαλκὰ                         | »     |     | 4,496,065.35 |

Τὸ ὅλον Δρ. 29,958,949.25

Τὰ δὲ συμπληρωτικὰ νομίσματα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

|                       |     |              |
|-----------------------|-----|--------------|
| τῶν δύο δραχμῶν ἀξίας | Δρ. | 1,773,700    |
| τῆς μιᾶς δραχμῆς »    | »   | 4,531,358    |
| τῶν 50 λεπτῶν »       | »   | 2,250,316.50 |
| τῶν 20 » »            | »   | 444,625.40   |

Τὸ ὅλον Δρ. 8,999,999.90

Μεγάλη εἶναι ἡ δυσαναλογία ἐν τῇ ἑλληνικῇ νομισματοποιίᾳ τῶν χρυσῶν πρὸς τὰ ἄργυρὰ νομίσματα, δυνάμει δὲ τῆς νομισματικῆς συμβάσεως ἕκαστον κράτος δικαιοῦται νὰ κόψῃ ἀπερίοριστον ἀριθμὸν χρυσῶν νομισμάτων. Ἄν οἱ παρ' ἡμῶν ἐλάβοντο ὅτι ἔψιν ὅτι ἡ ἐκκοπὴ χρυσῶν νομισμάτων θὰ ἐδείκνυε τὸν πλοῦτον τῆς Ἑλλάδος καὶ θὰ ἐχρησίμευεν ὡς ἡ με-



γαλλιτέρα κατὰ τὴν Ἀνατολὴν προπαγάνδῃ τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν θὰ πρη-  
μέλουν τοῦτο καὶ θὰ ἐσπεύδον παντὶ τρόπῳ νὰ πληρώσωσι τὴν ἐθνικὴν  
ταύτην ἀνάγκην. Ἀφοῦ δ' ἡ κυβέρνησις δὲν προβαίνει εἰς τὸ μέτρον τοῦτο  
ἀποροῦμεν πῶς δὲν ἀποφασίζει μίαν τῶν παρ' ἡμῖν τραπεζῶν νὰ κόπῃ  
κατ' ἕτος ποσὸν τι χρυσῶν νομισμάτων ἐξ οὗ οὐ μόνον δὲν ἤθελεν αὕτη  
ζημιωθῇ ἀλλὰ καὶ θὰ ἀπελάμβανε μικρὸν κέρδος.

Ἡ Ἑλλὰς ὡς εἰσφαίνεται ἐν τῷ ἄνω πινάκι ἐκοῦεν ἀπαξ μέχρι τοῦδε  
χρυσᾶ νομίσματα ἀξίας ἐνὸς ἑκατομμυρίου ἐνθ' τὸ μικροσκοπικὸν δουράτον  
τοῦ Μοναχοῦ ἐκοῦσε κατὰ τὰ 1878 καὶ 1879 χρυσᾶ εἰκοσάφραγκα ἀξίας  
δύο ἑκατομμυρίων φράγκων, καὶ οὕτω συμβαίνει ὥστε ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ  
μεταξὺ τῶν εἰκοσαφράγκων τῶν μεγάλων κρατῶν νὰ ἀπαντῶνται συ-  
χνότερα εἰκοσάφραγκα τοῦ Μοναχοῦ ἢ εἰκοσάδραχμα τοῦ βασιλέως Γεωρ-  
γίου, διότι καὶ τὰ ὀλίγα κοπέντα φυλάττονται κακλειμένα ἐν τῷ ἀπο-  
ἀποθεματικῷ τῆς ἐθνικῆς τραπεζῆς.

Τελευταίως ἡ Ἑλλὰς διὰ συμβάσεως ὑπογράφει τὴν 20 Δεκεμβρίου  
1881 προέβη μετὰ τοῦ ἐν Παρίσις οἴκου Oeschger Mesdach et Cie εἰς  
συμφωνίαν περὶ ἐκτυπώσεως νέων χαλκῶν νομισμάτων. Τὰ νομίσματα  
ταῦτα θὰ ἦναι ὁμοίαις σφραγίδος τῆς καὶ διὰ τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ ἐκτυπω-  
θέντα πρὶν 1878 καὶ θὰ ἀνέρχωνται εἰς

|                 |                              |               |
|-----------------|------------------------------|---------------|
| 160,000         | κομμάτια τῶν 10 λεπτῶν ἀξίας | Δρ. 1,600,000 |
| 144,000         | » τῶν 5 » »                  | » 720,000     |
| τὸ ὅλον 304,000 | » »                          | Δρ. 2,320,000 |

Ἡ ἐκτύπωσις ἤρξατο ἤδη ἐν τῷ νομισματοκοπείῳ τῶν Παρισίων θὰ διαρ-  
κῆται δὲ δώδεκα μῆνας καὶ τὰ νέα νομίσματα θὰ ἀποσταλῶσιν ἐνταῦθα  
εἰς 23 ἀποστολάς.

Διαικισθῇ οὖν ἡ Ἑλλὰς νὰ κόψῃ συμπληρωτικὰ ἀργυρᾶ νομίσματα  
ἀξίας Δρ. 3,100,000 εἰς προγγύλους ἀριθμοὺς, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς αὐξή-  
σεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς μετὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν τοῦ 1879 κατὰ  
222000, τὸ δὲ ἕνεκα τῆς προσαρτήσεως τῶν νέων ἐπαρχιῶν ὧν ὁ πλη-  
θυσμὸς ἀνέρχεται εἰς τριακοσίας περὶπου χιλιάδας. Ἐλπίζομεν δ' ὅτι ἡ  
ἐκκοπὴ αὕτη ταχέως θὰ διαταχθῇ.

Μ. Π. Λάμπρος.

## ΙΣΤΟΡΙΑ ΨΙΤΤΑΚΟΥ

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 17 Μαρτίου 1771 τριμερὲς καταιγὶς ἐκ τῶν συχνό-  
τάτων κατὰ τὰς βορείους θαλάσσας ἔρριψε τὸν Ἀιγρόμητον, βρίκιον ἀγ-  
γλικὸν δώδεκα πυροβόλων ἐπὶ ἀγνώστου βράχου τὸν ὅποιον δὲν ἠδύναντο  
εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ἀναγνωρίσωσιν ἕνεκα τοῦ σκότους.